

Útbyggjið farmaskipa-siglingina

Meðan tað serliga eru hækkandi olju- og ráevnisprisir, sum hava fært til ta búskaparligu og vinnuligu kreppuna í Danmark, so hevur ein annar spurningur eisini gjørt seg galdandi í Føroyum, neynliga skerjingarnar í veiðumøguleikum Føroya á fjarleiðunum.

Um hesar skerjingar og tær fylgjur tær hava havt fyri føroysku fiskivinnuna, skrivur Tóralvur Mohr Olsen, fólkatingsvalevni javnaðarflokksins í Sandoy:

— Tann fyrsta januar 1977 varð fiskimarkið flutt út á 200 fjórðingar, eins og annur lond rúndan um okkum gjørdur tað sama.

Ísland hevði tó flutt sitt fiskimark út aðreft. Hetta fæddi við sær, at havið, ið fyrr hevði verið fritt at veiða á, varð býtt, og tær fiskirættindi, ið vit høvdu so hart brúk fyri, máttu fáast við samráðingum við aðrar.

Ísland man vera tað land, ið hevur vist okkum ta størstu vælvild í hesum samráðingum. Har kunnu vit enn veiða ávisar nøgdir uttan at lata munandi afturfyri, og í New-Foundlandi hava vit fiskirættindi, av tí at tær økir, ið vit veiða á, liggja uttan fyri vanlig fiskimørk. Onnur veiðieki, ið vit hava í dag, eru treytað av, hvussu nógv vit eru ferir fyri at lata aftur fyri.

Vit hava nakað av avlopsfiski — so sum upsa, kongafisk og blálongu og eisini nakað av svartkjáfti at lata í býti, men hesar nøgdir eru stóðugt minandi, av tí at vit í størri mun veiða hesi fiskasløg sjálvir.

Hendan gongdin hevur fært við sær, at okkara

Tóralvur Mohr Olsen

egnu grunnar meira og meira eru vorðin alítið hjá okkum sjálvum.

Men tann stóri spurningurin er, hvussu nógv tola hesir grunnar at verða royndir. Eru vit ikki longu í ferð við at koma uppá toppin av tí, ið vit kunnu veiða av vanligum fiskasløgum? Og hvussu verður tað, tá ið enn fleiri fiskimenn skulu troysta hesar somu leiðir. Her hugsi eg um tær fiskimenn, sum í dag veiða á fjarleiðum, og sum kanska um stutta tíð, vegna tørvandi kvotur, eisini skulu veiða á heima-leiðum.

Myrðin fyri tær seinastu árin hevur vist, at úrtøkan fyri smærri trolbátar, linubátar og snellubátar, hevur verið minandi, og man ikki tann størsta orsökina vera, at meira vit økja um veiðuorkuna, meira skipatalið veksur, minni verður í part til hvønn einstakan. Hetta samsvarar væl við tað, ið fiskifrøðingar longu hava gjørt vart við.

Tað kann ikki sigast, at prisurin á fiskavørum hevur fylgt við dýrtíðini. Ábøtur hava verið gjørdar frá almennari síðu, og hevur hetta munað nakað, men skal henda gongd halda fram, so mugu enn størri tiltøk gerast fyri at halda prisinum uppi, og tað er ein spurningur, um tað almenna er fært fyri tí.

Ein stórus vandi er, tá ið úrtøkan hjá fiskimennum ikki kemur á hædd við aðrar inntøkur rýma fiskimenn út hesi vinnu.

Summir fáa sær annað arbeiði, aðrir rýma av landinum — manna fiskifør hjá øðrum tjóðum, har úrtøkan er betri. Hesa gongd eru vit ikki ókend við í nýggjari tíð, men tað hevur tibetur altíð verið so, at hesir menn eru afturkomnir, tá ið umstøðurnar hava broytt seg. Ein gongd leið burtur úr hesi kreppu-støðu er hon at finna fram til aðrar vinnumøguleikar, og har liggur tað nærmast fyri at hugsa um okkurt, ið hevur við skip og sigling at gera, sum til dømis farmaflutning. Her skuldu vit verið væl fyrri, tá vit eiga nógv av vælskúlaðum fólki til hesa vinnugrein. Og hugsast kann, at hesir menn vórðu fegnir um at siglt við føroyskum skipum.

Tá ið aðrir, ið bæði innflyta skip og manning, fáa hesa vinnu at bera seg, skuldi tað ikki verið so óhugsandi, at hetta eisini kundi borið til hjá okkum.

Men tað er møguligt, at fyri at fáa gongd á hesa vinnu, at tað má stúðlast frá almennari síðu. Royndir hava verið gjørdar, men tíverri hevur tað ikki enn verið politiskur móguleiki fyri hesum tiltaki.

Men tær broytingar og tann samskipan, sum koma at vera í komandi tíðum, koma at krevja meira av teimum, sum verða vald at skipa fyri. Og her er einki at ivast í, at ein atkveða til javnaðarflokkinn er tann besta borgan fyri hesum.

Donsk rættarull

Nú um dagarnar las eg eina heldur margháttliga oddagrein í 14. Sept., sum í skitnum vendingum umtalar tann partin av útreiðslunum í landshúshaldi okkara, sum vit sambært rikisfelagsskapin eiga rætt til frá hinum partinum av ríkinum.

Hesin peningur verður samanliknaður við rættarull, sum liggur og sløðist í rættini, tá ríkið verður, og tí er skitin og dalkar tann, sum tekur hana í hondina.

Samstundis verður tikið nakað soleiðis til, at vit eru ikki kaldir og vit eru ikki svangir, og tí nýtist okkum ikki hesa »rættarull«.

Jú, gaman í; tann sum stendur fyri nevndu oddagrein, kann saktans siga so og nýta stór orð, tí hesin stuðul, sum verður umtalaður so háðandi, man mangan hava fløvað væl um og verið tøkur hjá teimum, sum mest speireka henda.

Kanna vit so eftir, hvat tær úti við 300 mill.

sum verða skýrdar rættarull, verða nýttar til í tí føroyska samfelagnum, so siggja vit við at draga fram nøkur einstøk dømi fyri figgjarárið 1977/78, at tá var rikisstuðulin 45 mill. til skúlamál, 7 mill. til næmingastudning, 80 mill. til almannamál, 45 mill. til sjúkrahús, o.s.v.

Síðani kunnu vit nevna 60 mill. grunnin, sum nú er meira enn 120 mill., og hevur figgjað stóran part av vega- og berg-holsgerðini, S.E.V. útbyggingini o.a. ídnaðargrunnin, sum hevur stuðlað til bygging av idnaðarvirkjum.

Stuðningsveiting og lán frá egnsútviklingsgrunninum til bygging av flakavirkjum og øðrum idnaðarvirkjum, har nógvir av okkara íbúgvum vinna sitt livsbreyð. Ríkisstudningur til havnaútbyggingar, sum er ein fortreyt fyri at kunna reka fiskiskap, ið er ein livstreyt fyri nógvir bygdar og grundstuðulin undir okkara samfelag o.s.v.

Spyrja vit so, hvat hesin flokkurin hevur at seta í staðin fyri henda stuðulin, sum so vanvirðisliga verður umtalaður í floksblaðnum, og hvat hevur hann at bjóða teimum, sum í dag treingja til at fáa eina góða heilsurøkt, teimum sum hava almannaveitingar fyri neyðini, teimum ungu, sum søkja sær útbúgving fyri at gerast kappingarfør við onnur í livsins avbjóðingum o.s.fr.

Jú, litið annað uttan eggjandi og hábærslig orð, sum onki eru at líkna við uttan lognbrá, og slíkan politikk fara allir rættshugsandi føroyingar at siga nei til, tí ongin livur av hvørvisjónum.

Vit í javnaðarflokkinum hava vist í verki, at politikkur tað er at handla við skynsemi og djárvt, tá tað gerst neyðugt til frama fyri tjóðina alla, og tað vilja vit eisini gera framvið.

Hilmar Bech

Javnaðarfólk, farið á val!

Ofta hoyrist millum manna, at fólkatingsvalið er uttan týðning fyri okkum.

Hetta er skeiv hugsan.

Vit eru í rikisfelagsskapi við Danmark og eiga sjálvsagt at gera brúk av teim rættindum og lúka tær skyldur hesin felagsskapur gevur.

Ein rætturin er at senda tvey umboð til fólkatingið. Bakgrundin fyri hesum rætti er tann, at øll felagsmál jú á ein ella annan hátt skulu viðgerast í fólkatinginum. Fyri flokkar, ið

ganga inn fyri loysing, hava fólkatingsumboðini avmarkaðan týðning — tað sigur seg sjálv.

Men fyri okkum, sum ganga inn fyri framhaldandi rikisfelagsskapi, er tað av størsta týðningi, at vit hava góð og loyal umboð á danatingi.

Her verður hugsað um umboð, sum mæta regluliga og eru við at viðgera føroysk mál í fólkatinginum.

Javnaðarumboðið hevur gjørt eitt stórt og dygdargott arbeiði í fólkatinginum, meðan sambandsmaðurin bert hevur møti til veitslur

og serligar fundir har hann mest hevur nýtt talutíðina til at baktala sínar landsmenn. Tað er tí eingin grund til at senda hann niður aftur.

Harafurimóti eru nógvir grundir til at lata eitt javnaðarumboð halda fram. Jóhan hevur lagt frá sær, men vit eiga mong góð umboð á lista okkara.

Javnaðarfólk kring landið! Møtið fjølment upp og setið eitt javnaðarumboð inn aftur á ting. Tað slær ikki fálksar mentir.

fiskimaður

FISKIMENN minnist til at velja áðrenn til fara!